

Hkawhkam Lăbau Lăngai Hte Lăhkawng Laika, Ezra, Nehemia Hte Eshter Laika Ni Hpe Sanpra Dan Leng Hkra Hkaja Ai Lam

Ahkyak Mădung Zaw Ni

Ga shăka dingsa chyum laika na lăbau hte seng ai laika shi lăhkawng (Yawshu, Tăra agyi ni, Ruhta, 1hte 2 Samuela, 1 hte 2 Hkawhkam laika, 1hte 2 Hkawhkam lăbau laika ni a npawt mădung shingdaw lam gaw, măsha a lăbau hta Kărai Kăsang a shămu shămawt ai lam gaw Mădu gaw măsha byin wa ai hte măsha hpe asak hte măbyin măsa lam hta (nawku hkam na shăra hta nre sha, Kărai byin wa shăngun ai hte, Mădu a htani htana yaw măsing hpe gunhpai na mătu Kărai Kăsang a măhkrun lam hpe hkyen lăjang ya nna, dai gaw Mădu a jăhtum dan leng na mătu Yerusalem märe nnan hpe ngut kre hpring tsup na mătu, Hkristu a hkumhkrang hku nna, Hpung hpe gălaw shăpraw ai hte gawgap na mătu re lam hpaw hpyan da ai rai nga ai.

Ezra gaw Israel măsha ni hpe sumsing hte seng ai tengman ai lam ni hte bai măhkri shawn gumhpawn ya wu ai. Mădu Kărai a bai lu la ai lam hta anhte gaw Kărai Kăsang hpe mătut măhkai ai wa, Kărai Kăsang hte byawng shang hpring tsup ai lam nga ai wa, Kărai Kăsang hte lăngai sha rai nga ai wa, Kărai Kăsang hte găyau gumhpawn ai wa, Kărai Kăsang hte bang hkam ai wa, Kărai Kăsang a mungga hta kungkyang ai wa rai nga ai. Hkinjawng agyi hte seng ai shărin achyin ai ni ngu ai Ezra ni hpe ra nga ai. Dai zawn re ni gaw bai lu la ai lam hta shărin achyin ai wa tai na mătu mădang dep lu ai wa rai nga ai.

Anhte gaw Hkristu hku nna, asak hkrung na mătu Hkristu hpe asak hkrung shăpraw ra ai. Dai hku nna, Hkristu hpe kăba dan leng ra ai. Shing rai yang she anhte gaw Kărai Kăsang a dan leng ai ni hku nna Hpung hpe gawgap ai lam nga lu na rai nga ai. Kărai Kăsang hpe dan leng na mătu, anhte gaw anhte a la nnan rai nga ai Hkristu hpan de Mădu a san seng ai, hpung shingkang dan leng ai, Kărai Kăsang hpe shădan shăleng ai num nnan hpe ap ya na mătu mungga hka hte găshin ya ai a mărang e, shăni shăgu jăsan jăseng ai hte ningnan gram shărai hkam ra ai.

Hkristu a hkumhkrang hku nna, Hpung hpe gawgap na mătu Wēnyi măsa măjan hpoi hpe mădung măhkrun lam măli hku nna gunhpai ra nga ai. Hkumshan laknak ni hpe njai lang ai, hkrung rawt lung mat wa ai lam a ninggam măsa lam hpe hkang zing nga nna, hpyen wa a hpyen dap ni hpe jăhten shărun na mătu, dăgu kăba dik ai Wēnyi măsa laknak ni hpe jai lang ai hte akyu hpyi ai lam gaw măjan poi re lam chye na nna, sumsing hte seng ai shăra hta, Kărai Kăsang a ting nyang kaw nna, măjan găsat ai akyu hpyi lam hpe tsun shăkrai ai lam rai nga ai.

Māsha A Lābau Hta Nga Nga Ai Kārai Kāsang A Shāmu Shāmawt Lam

Message One

Mādu A Htani Htana Yaw Māsing Gunhpai Shāngut Shākre Na Mātu Māsha A Lābau Hta Nga Nga Ai Kārai Kāsang A Māshu Māshawt Lam

Htina chyumdaw; Zhk. 1:18-21, 2:1-2, 5, 8-9, 11, 6:12-13, 10:1,3, 8, 12, 11:7, 12:1, 10, 14:5,9.

- I. Ga shāka dingsa Chyum laika hta lābau hte seng ai laika shi lāhkawng (Yawshu, Tāra agyi ni, Ruhta, 1 hte 2 Hkawhkam ni, 1 hte 2 Hkawhkam lābau, Ezra, Nehemia hte Eshter laika) ni a npawt mādung shingdaw lam gaw māsha a lābau hta nga nga ai Kārai Kāsang a shāmu shāmawt lam hta Mādu gaw, māsha byin wa ai hte māsha hpe asak hte mābyin māsa lam hta (Nawku hkam na shāra hta nre sha) Kārai byin wa shāngun ai hte Mādu a htani htana yaw māsing hpe gunhpai na mātu Kārai Kāsang a mähkrun lam hpe hkyen lājang ya nna, dai gaw Mādu a jāhtum dan leng na mātu Yerusalem māre nnan hpe ngut kre hpring tsup na, Hkristu a hkumhkrang hku nna, Hpung hpe shāpraw ai hte gawgap na mātu re lam hpaw hpyan ai rai nga ai.**

A. Anhtē gaw ga shāka dingsa Chyum laika hta rawng ai lābau laika shi lāhkawng hpe Kārai Kāsang a htani htana yaw māsing hte mātut mähkai ra ai. Tengman ai Chyum laika gaw lāngai sha re—Kārai Kāsang a htani htani yaw māsing hpe sha tsun da nna, dai gaw Mādu a kāja dik ai myit dik ngun lu hpa lam, Mādu a myit māsin ra shārawng lam hta npawt tawn da ai lam rai nga ai (Ehp. 1:4-5, 9-10, 1Tim. 1:3-4, 6:3). Ndai lābau laika shi lāhkawng gaw anhtē hpe shādut sādi jaw ai hte nhtoi jāhtoi ya na mātu Kārai Kāsang a Kārai hte seng ai hpaw hpyan lam hta ka da ai lam rai nga ai (1Kor. 10:11).

B. Mādu hpe bai yu wa shāngun na Mādu a num nnan tai na mātu, anhtē hpe hkyen lājang shāngun nna, Kārai Kāsang a htani htana yaw māsing (Mādu a tāra hte seng ai hkrang shaw la lam mābyin lādat hta asak hte seng ai hkye hkrang la lam a bandung hte rau) hpe gunhpai ai lam gaw daini mungkan māsa lam a manghkang ni yawng hpe hpāran na mātu lāngai sha re lādat rai nga ai. Ndai gaw Kārai Kāsang a myit māsin ra shārawng lam rai nhtawm, Mādu gaw dai hpe ngut kre hpring tsup shāngun wa na rai nga ai—Rom. 5:10, 17, 21, 1Hte. 5:23-24, Hpil. 1:3-6.

C. Mădu Kărai a lăhkawng lang bai yu wa ai lam gaw mungkan a manghkang ni yawng mahkra—ntăra ai lam (Esai. 11:4), măjan poi (2:4), măchyi măkaw lam (Shr. 22:2, Eze. 47:12), lu sha hpang găra ai (Esai. 35:1, 6), Hpaji lam (2:2-5, 4:2-6, 11:9, Hab. 2:14, Heb. 8:11, Shk. 2:6, 12), Yubak hpring tsup ai gaw shărawt lam ni (Mat. 13:41-43), hpan da lam mahkra a jamjau hkrum sha ai lam (Rom. 8:21-22, Esai. 11:6, 9) hte dinghta hte seng ai asuya ni (Shr. 11:15, Dan. 2:34-35, 44-45) hpe hpăran kau na rai nga ai.

II. Zehkaria laika na măsha a lăbau hta Kărai Kăsang shămu shămawt lam ahkyak dik ai daw hte ahkyak mădung lawng lam ni gaw, Yĕsu a sakse hkam ai lam, Kărai Kăsang gawgap na mătu, Hkristu a lăhkawng lang bai yu wa na re lam nan hpaw mădun da ai.

A. Zehkaria 9 kaw nna 11 du hkra hta Hkristu a shăgrit shănem nna shawng nnan yu wa ai lam, grit nem ai, hkau chyap ai, yu wa lam hpe tsun da ai.

1. Hkristu gaw Kărai kăsang a măsha ni mătu Hkawhkam hku nna, hkye hkrang la ai lam hte rau ding hpring ai lădat hte yu wa wu ai. Raitim, shăgrit shănem ai Hkawhkam, shăgrit hkrum ai Hkawhkam hku nna, hkik hkam ai lawze ntsa jawm let nre sha, lawze kănu a lawze kăsha hta jawm let yu wa ai. Ndai gaw Hkristu gaw Yerusalem märe de hpang jăhtum lang yu sa wa ai shăoi ngut kre mat ai—Zhk. 9:9, Mat. 21:5-10.
2. Hkristu gaw Mădu a săpe ni kaw na lăngai wa a mărang e măyan mănu hku nna, gumhpraw lap sumshi hte nju ndawng măsai ai, găsai ai, nyet kau ai, sădi ndung htak mat ai lam hkrum wu ai (Zhk. 11:8, 12-13, Pru. 21:32). Ndai shăra hta myihtoi htoi da ai lam gaw kăbu găra shiga ni hta ngut kre hpring tsup mat ai (Mat. 26:14-15, 27:3-10).
3. Yehowa a ginrun mănang rai nga ai Hkristu gaw Israel amyū măsha ni hpang de Kărai Kăsang shăngun dat ai săgu rem rai nga ai. Măsha lăngai hku nna, Hkristu gaw Israel amyū măsha ni a jinghku hte Yehowa a kănawn mănang lăhkawng yan rai nga ai. Mădu gaw săgu rem wa hku nna, kăyet hkrum nhtawm, săpe ni gaw săgu ni zawn hka bra mat ma ai—Zhk. 13:6-7, Yhn. 10:11, Mat. 9:36, 26:31, Yhn. 16:32-33.
4. Hkristu gaw Israel nta e wudang hta nma hkang hkang la hkrum wu ai. Raitim Mădu gaw “Ngai hpe tsawra ai ni a nta hta hkrum ai nma hkang” ngu nna tsun wu ai. Israel amyū măsha ni gaw, Hkristu hpe sat kau ma ai. Raitim ndai dwi sau dik ai aga hta Hkristu gaw shanhtĕ a shămu shămawt ai lam Mădu hpe tsawra ai ni kaw na lu la ai nma hkang hku nna sha sawn la ai—Zhk. 13:6-7, 12:10, Shr. 1:7, Shk. 22:16.

5. Hkristu a gǎrep gaw ding hkren gǎlun hkrum nna, Mǎdu gaw yubak a mǎtu, nshan nseng ai ni a mǎtu hpaw da ai hka htung byin wa ai—Zhk. 12:10, 13:1, Yhn. 19:34, 37, Mat. 26:28.
- B. Zhk. 12 kaw nna 14 du hkra Hkristu a danglu ai lǎhkawng lang bai yu wa na lam hpe tsun da nna, dai gaw dǎgu hte ahkaw ahkang hte yu wa na rai nga ai.
1. Hkristu gaw Mǎdu a chyoi pra ai danglu ai ni a mǎrang e rau sha hkan nang wa let, lǎhkawng lang bai yu wa na rai nga ai—14:5, Yol. 3:11, Yud. 13.
  2. Mǎdu a lǎgaw gaw, tsanlun bun hta kǎbye na rai nga ai. Dai gaw Yerusalem mǎre a man hta nga nga na rai nga ai—Zhk. 14:4, Kas. 1:9-12.
  3. Mǎdu gaw Mǎdu a hkrang shaw la hkrum ai ni rai nga ai Israel amyu mǎsha ni a mǎtu shanhtē hpe shinggrup da ai maigan amyu mǎsha ni hpe ninghkap gǎsat wa na rai nna, jǎhten shǎrun hkrum ai kaw na shanhtē hpe hkye la na rai nga ai—Zhk. 14:2-3, 12-15, 12:1-9.
  4. Dai ten hta Israel nta ting gaw, shanhtē gǎlun dinghkren ai Mǎdu hpe myit mǎda na rai nhtawm, shanhtē gaw Mǎdu a mǎtu hkrap ngu hkrap ngoi wa na rai nga ai. Dai mǎjaw Israel mǎsha ni yawng gaw hkye la hkrum na rai nga ai—kǎji 10-14, Rom. 11:26.
  5. Dai ten hta rau sha nan Mǎdu gaw amyu mǎsha ni a ntsa ning ngai nga nna, uphkang na Hkawhkam byin wa na rai nga ai. Mǎsha yawng gaw Mǎdu hpe nawku na mǎtu lǎning mi hte lǎning mi Yerusalem mǎre de lung mat wa na rai nga ai. Shanhtē yawng gaw Mǎdu hpang de chyoi pra san seng ai lam lu wa na rai nga ai—Zhk. 9:10, 14:16-21.
  6. “Shǎloi Yehowa gaw mungkan ting a Hkawhkam tai na ra ai, dai shǎni e Yehowa gaw lǎngai sha rai nga nna, shi a amying lǎngai sha, tai na ra ai”—kǎji 9, Shk. 72:8, Shr. 11:15.

III. Yawng mǎyawng lawm ai Hkristu gaw Kǎrai Kǎsang a dan leng paw pru na mǎtu, Kǎrai Kǎsang a gawgap lam hpe lu la na mǎtu, mǎsha a lǎbau hta Kǎrai Kǎsang a shǎmu shǎmawt ai lǎbau rai nga ai—Zhk. 4:9, 6:12-15, Mat. 16:18, Yhn. 1:1, 14, 1Kor. 15:45b, Shr. 4:5, 5:6, 21:2.

- A. Hkristu gaw mǎsha a lǎbau hta mungkan a mǎsa lam hpe uphkang ai lam nga hkra renghkang na mǎtu kungkyang ai hte bungli gǎlaw nga yang, Mǎdu gaw anhtē hpe Mǎdu a shǎdawn mǎsat nnga ai hpaji hte Kǎrai hte seng ai hkrang mǎka hpe shǎdan shǎleng na Mǎdu bungli a kǎja dik ai lǎta mǎka, Kǎrai Kǎsang a ga shǎgawp, Kǎrai Kǎsang a ningnan gin shǎlat ai

- lam tai na mătu Kărai hte seng ai lăbau hta anhtē kăta de shi hkum nan hpe kungkyang hkra bungli gălaw nga ai—Kas. 5:31, Ehp. 2:10.
- B. Mădu a shinggyim rudi hta, Hkristu gaw Yehowa a lămu kăsa rai nna, Yehowa shi hkum nan măsum lăngai Kărai hku nna, Kărai Kăsang a măsha ni hte rau shanhtē shăgrit kau hkrum ai hta shanhtē hpe ahkyak la na mătu, shanhtē a mătu lăpran tsap hpyi shawn na, shanhtē hpe Babelon e rim zing mat wa hkrum ai kaw na lăwan lădan shăga shăpraw la na mătu lung dik ai krung hta shanhtē hte rau tsap nga ya ai—Zhk. 1:7-17, Pru. 3:2, 4-6, 13-15, Esai. 63:9, Trj. 33:27.
- C. Hkristu gaw Kărai Kăsang hta nrung măli hpe daw kau hkrum na mătu jai lang ai hpang jăhtum na lăta hpaji rai nga ai. Dai nrung măli gaw mungdan măli hte de a Hkawhkam ni—Babelon, Media and Persia, Greek hte Roma hkaw seng ni rai nhtawm, dai hpe Dan. 2:31-33 na daw măli hta rawng ai măsha sumla kăba, Yol. 1:4 hta rawng ai dinggam-yaw ni a ninggam măli, Dan. 7:3-8 hta rawng ai dusat kăba măli ni hku nna, shingdaw da nhtawm, dai ni gaw Kărai Kăsang a hkrang shaw la hkrum ai ni hpe jăhten ai, shărun ai ni rai nga ma ai—Zhk. 1:18-21.
1. Lăta amu hpaji mărαι măli gaw, ndai mungdan ni hte de a Hkawhkam ni hpe jăhten kau na mătu, Kărai Kăsang jai lang ai kungkyang ai lam ni rai nga ai. Shawng nnan mungdan măsum (Babelon, Media and Persia, Greek) ni gaw dai ni hpang e hkan sa wa ai mungdan shăgu hte kungkyang ai lădat hte zing mădu kă-up la hkrum ai—Dan. 5, 8:3-7.
  2. Măli ngu na lăta amu hpaji gaw lăta hte n-tawk n-gălaw da ai nlung hku nna, Hkristu byin wa na rai nna, Mădu bai yu wa ai ten hta bai gaw shărawt ai Roma hkaw seng hpe daw grawp jăhten kau nna, măsha asuya ni yawng hku nna măsha sumla kăba hpe daw shăgrawp jăhten kau na rai nga ai—2:31-35.
  3. Ndai nlung gaw lăngai hkrai hte seng ai Hkristu hpe sha n-ga, gumhpawn da ai Hkristu, Hkristu hte rau, Mădu a n-gun atsam kăba ai ni” hpe mung mădi mădun ai—Yol. 3:11.
- D. Gumhpawn da ai Hkristu, Hkristu hte rau Mădu a danglu ai num nnan gaw, Kărai Kăsang a mungdan hpe gun sa wa na mătu măsha asuya yawng hpe shăgrawp jăhten kau na nlung hku nna, yu wa na rai nga ai—Dan. 2:34-35, Yol. 3:11, Shr. 19:11-21, mădun; Nin. 1:26.
- E. Dan. 2 gaw lăta hte ntawk n-gălaw ai nlung hku nna Hkristu yu wa na lam hpe tsun da nhtawm, Shr. 19 gaw Mădu a hpyen dap hku nna, shi a num nnan hpe lu la da ai wa Hkristu bai yu wa na lam hpe tsun da ai.

IV. Ehp. 5 hte 6 gaw Hpung hpe num nnan hte hpyen jaubu lähkawng yan hku nna, hpaw mädun da ai. Shr. 19 hta mung Hpung a ndai hkrang lähkawng yan hpe mu lu ai—Ehp. 5:25-27, 6:10-20, Shr. 19:7-9, 11, 14.

- A. Mäsha a läbau hta Kārai Kāsang a shāmu shāmawt lam, Kārai hte seng ai läbau hta num nnan tai na mätu, anhtē gaw Kārai Kāsang e shātsawm jāhtap ya ai Mungga hpe ra nga nna, mäsha a läbau hta Kārai Kāsang a shāmu shāmawt lam, Kārai Kāsang a läbau hta hpyen jaubu tai na mätu anhtē gaw Kārai Kāsang e sat kau ai Mungga hpe ra nga ai—Ehp. 5:26, 6:17-18, mädun; 2Tim. 3:16.
- B. Mädu a hkungran na nhtoi hta Hkristu gaw shi a num nnan rai nga ai danglu ai ni, läning law law Kārai Kāsang a hpyen wa hpe ninghkap mājan poi gāsai ai ni hpe hkungran na rai nga ai—mädun; Dan. 7:25, 6:10, Ehp. 6:12.
- C. Hkristu gaw Antihkrist hte mäsha asuya yawng hpe jeyang hpāran kau na mätu dinghta ga de yu wa ai lam nnga shi yang, Mädu gaw shi hkum nan hpang de danglu ai ni hpe mähkri shawn gumhpawn lam lāngai hku nna pawng gumhpawn ai, hkungran ai lam gālaw na rai nga ai—Shr. 19:7-9.
- D. Dai mājaw ninggam hte ninggam laidi ai ngut kre hpring tsup ai mäsüm lāngai Kārai rai nga ai Wēnyi hku nna, Hkristu gaw ninggam hte ninggam laidi ai hkrang nsam gālai ai daw mäsüm nga ai mäsha rai nga ai num nnan hku nna, Hpung hpe hkungran na rai nga ai—22:17a.
- E. Hkungran poi ngut ai hpang Mädu gaw Mädu a hkungran mähka na num nnan hte rau yu wa nna, Kārai Kāsang hpe ding tawk ninghkap gāsai na Antihkrist hte shi a hpyen dap hpe jāhten kau na rai nga ai—19:11, 14.
1. Kārai Kāsang a Mungga rai nga ai Mädu Yēsu gaw shāgyip shāgyeng re mäsha rai nga ai Antihkrist hpe Mädu a n-gup kaw na pru ai ga hte sat kau na rai nhtawm, Mädu yu wa na lam dan leng paw pru ai a mārang e Antihkrist hpe hpa mung nnga mat hkra byin shāngun na rai nga ai—käji. 11-15, 2Hte. 2:2-8.
  2. Hkristu a Mungga kaw na dai ai ntaung nhtu pru wa nna, dai gaw mäsha amyü baw yawng ni hpe adup grawp kau na rai nga ai—Shr. 19:15, 1:16, 2:12, 16.
- F. Mäsha asuya hpe shāgrawp jāhten kau ai hpang Kārai Kāsang gaw ninggawn tawa ting hpe jāsan jāseng kau na rai nga ai. Dai hpang gumhpawn da ai Hkristu hte shi a danglu ai ni gaw dinghta ga ting hpe kā-up na kāba dik a bum byin wa nhtawm, ding hta ga ting hpe Kārai Kāsang a mungdan byin wa shāngun na rai nga ai—Dan. 2:35, 44, 7:22, 27, Shr. 11:15.

V. **Mădu a htani htana yaw măsing hpe gunhpai na mătu măsha a lăbau hta Kărai Kăsang a shămu shămawt lam hpe shăngut shăkre na mătu lădat gaw, anhtē a wēnyi hpe shăman shăkyang nna, Hkristu hpe htam sănit shătsaw da ai Wēnyi hku nna hkrum kădup hkam sha ai hte kăbu găra ai hku nna rai nga ai—1:10, 4:2, 17:3, 21:10, 4:5, 5:6, Zhk. 3:9, 4:10.**

A. Zhk. 12:1 hta “Israela amyū hpe shă-ang ai, Yehowa a shingran Mungga, da ndai rai nga ai, sūmsing lămu hpe kăhpyan nna, ginding aga a npawt nhpang gaw da ai hte, măsha a kraw kăta e, wēnyi hpan da ai Yehowa gaw, ning nga ai” ngu tsun da ai.

1. Mădu a hpan da ai lam hta Kărai Kăsang gaw ahkyak dik ai, măren măra, ahkyak ai lam măsum—sūmsing ni, ginding aga hte măsha a wēnyi hpe hpan da ai.
2. Sūmsing ni gaw ginding aga a mătu rai nna, ginding aga gaw măsha a mătu rai nga ai. Măsha gaw Kărai Kăsang hta wēnyi hte rau hpan da nna, shi gaw Kărai Kăsang hpe mătut măhkai na mătu, Kărai Kăsang hpe hkap la lu na mătu, Kărai Kăsang hpe nawku na mătu, Kărai Kăsang hte lăngai sha tai na mătu rai nga ai—kăji 1.
3. Măsha tai ai lam a kă-ang dăju uphkang lam hte ahkyak dik ai daw gaw, shi a wēnyi rai nga ai. Tinang a wēnyi hku nna uphkang ai hte renghkang hkrum ai măsha gaw, wēnyi hte seng ai măsha rai nga ai—1Kor. 2:14-15, 3:1, 14:32, Yhn. 3:6, Ehp. 3:16, 1Pet. 3:4, Dan. 6:3,10.
4. Zehkaria gaw, anhtē gaw anhtē măsha a wēnyi hpe hpring tsup hkra ahkyak la na mătu shădut da ai. Shing rai yang she anhtē gaw ndai laika hta hpaw hpyan da ai Hkristu hpe lu la nna, Mădu hte seng ai, dai hpaw hpyan da ai lam ni yawng hpe chye na ai lam nga lu na rai nga ai—Nin. 2:7, Yhn. 4:24, Hpil. 4:23.

B. Anhtē gaw Hkristu hpe htam sănit shătsaw da ai Wēnyi hku nna lăwu e tsun da ai hkrang ni hku kăbu găra ra ai.

1. Hkristu gaw lăta hta shădawn hpa sumri hpe lang da ai măsha lăngai rai nna, Mădu a mungdan mătu Kărai a măsha ni hpe san jep na, jeyang na, sawk săgawn na hte mădu la na shădawn wu ai—Zhk. 2:1-2, Eze. 40:3, 47:1-5, Shr. 139:23-24.
2. **“Ngai gaw dai măre a grup yin e wan bunghku tai nna, de a kă-ang na hpung shingkang tai na nngai”**—Zhk. 2:5.
  - a. Yerusalem măre a măre bunghku hte numsha a kăta hta rawng ai hpung shingkang gaw Yehowa shi hkum nan rai nga ai. Yehowa hku nna, Hkristu gaw Yerusalem măre a shăra hta mākawp măga lam hte

num sha a kǎ-ang dǎju hta hpung shingkang byin wa na re lam mǎdi mǎdun ai. Ndai gaw, Hkristu gaw Kǎrai Kǎsang a yaw mǎsing kǎ-ang dǎju hte seng ai, ninggawn tawa hte seng ai lam hpe mǎdun nga ai.

- b. Daini Hkristu gaw Hpung a kǎ-ang dǎju hte hpung shingkang rai nna, Mǎdu gaw Hpung a grup yin hta numsha a mǎkawp mǎga lam mǎtu grung chyi ai wan mung rai nga ai. Yerusalem mǎre nnan e Hkristu hta mǎsum lǎngai Kǎrai gaw, de a kǎ-ang dǎju hte hpung shing kang rai nna (Shr. 21:23, 22:1, 5), Ndai hpung shingkang gaw mǎre a ding hkren mu lu ai mǎre bungghku, de a mǎkawp ya ai wan hku nna htoi tu nga na rai nga ai (21:11, 18, 24).
3. Hkristu gaw zaw nawng zaw wa ni a Hkawhkam Yehowa hku nna shǎngun dat hkrum ai wa hte shǎngun dat ai wa zaw nawng zaw wa ni a Hkawhkam Yehowa mung rai nga ai. Dai gaw Mǎdu hpang de grai tsawra hpa rai nga ai Mǎdu a mǎsha ni hpe lǎkawn la na mǎtu rai nga ai. Shanhtē hpe ahtu hkra ai ni gaw Mǎdu a myitum hpe ahtu hkra ai lam rai nga ai—Zhk. 2:8-9, 11, mǎdun; Yhn. 14:26, 15:26.
4. Hkristu gaw sǎgu rem wa hku nna, yu wa nhtawm, daw hkrawng lǎhkawng hte sǎgu wuhpung hpe bau rem nga ai. Daw hkrawng lǎngai gaw, chyēju (shi chyēju) ngu shǎmying nna, bai lǎngai gaw gyit hkang (gyit hkang ai) ngu shǎmying ai, Chyēju gaw anhtē a mǎbyin hpe Kǎrai Kǎsang hte gǎyau gumhpawn ya na mǎtu rai nhtawm, gyit hkang ai lam gaw anhtē lǎngai sha re mǎbyin kǎta de gyit hkang hkrum na mǎtu rai nga ai—Zhk. 11:7, 2:1-2, 5, 8-9, 11, Yhn. 21:15-17.
  - a. Mǎdu Kǎrai gaw anhtē hpang de chyēju gǎlaw ya let nga nga yang anhtē hpe grau nna, chyēju bai gǎlaw na mǎtu, chyēju grau nna jaw ya na “mǎrang” grau nna jaw na mǎtu Mǎdu hpe hpyi shawn ra ai rai nga ai—Zhk. 10:1, 12:10, Eze. 34:26.
  - b. Sǎgu rem wa hku nna, Mǎdu Kǎrai a mǎrang e yu lǎkawn gǎwan hkrum ai hpang Kǎrai a mǎsha ni lǎpran gawngkya nga ai sǎgu ni yawng gaw hpung shingkang dǎgu kǎba ai gumra byin wa ga ai—Zhk. 10:3, mǎdun; 9:13, Dan. 11:32b.
  - c. Anhtē jǎhpawt mǎnap suhprang ai ten hta Mǎdu Kǎrai gaw anhtē hpang de si mǎni ai hte ga shǎga ai, anhtē hpe shǎga la ai, Mǎdu hpang de anhtē hpe zuphpawng shǎngun ai lam gǎlaw nga ai. Mǎdu Kǎrai a si mǎni let tsun ai nsen gaw lǎja lǎna gǎru gǎchyi re nsen nre sha, sumnung ai, ngwi ai u ni a nsen zawn rai nga ai—Zhk. 10:8.

d. Mădu Kărai gaw anhtē hpe shi hkum nan hta n-gun shāngang shāngun ai. Shing rai yang she anhtē gaw Mădu a amyng ningsang hta hkawm sa wa lu na rai nga ai—kăji 12, Kol. 3:17.

VI. **Măsha a lăbau hta Kărai hte seng ai lăbau hku nna Kărai Kăsang a shămu shămawt ai lam hte rau hpan da ai lam nnan—myit măsin nnan, wēnyi nnan, asak nnan, măbyin măsa nnan, lăbau nnan, ngut kre hpring tsup ai lam nnan hte rau măsha nnan nga nga ai. Anhtē gaw Kărai hte seng ai lăbau hta nga nga nhtawm, anhtē a sak hkrung ai hkye hkrang la lam a mătu sung htum ai Kărai hte seng ai lam ni hpe hkum kădup hkam sha ai, kăbu găra ai lam nga lu ai măjaw, Mădu Kărai hpe shăkawn nngai. Dai hku nna, anhtē gaw Mădu hpe bai yu wa shāngun na mătu Mădu a danglu ai num nnan byin wa na hte anhtē hkum nan hpe jin jin rai nga shāngun lu na rai nga ai—Shăkawn măhkawn 16, Rom. 5:10, 17-18, 21, 6:4, Eze. 36:26, 2Kor. 3:16-18, Mat. 5:8, Tit. 3:5, Ehp. 5:26-27, 6:17-18, Shr. 19:7, Mat. 24:44, 25:10.**